

[Sønderup.]

Vejret at paaberaabe sig dette som Udtryk for en Regerings eller en Politikts Fortræffelighed. Efter Venstres Opfattelse er Maalet for et sundt Styre, at saa mange som muligt faar Betingelse for at kunne klare sig selv. Dette synes ikke at være Regeringens Princip, og derfor gaar det ogsaa Dag for Dag lige den modsatte Vej; for hver Dag, der gaar, er der flere og flere, som maa have Hjælp og Understøttelse.

Jeg har til Slut et Par Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. M. K. Sørensen. Det ærede Medlem lyste efter Aarsagerne til, at Askov fik et større Tilskud end de øvrige Højskoler. Han kunde ikke forstaa det — naa, det at han ikke kunde forstaa det, behøver nu endelig ikke at være noget Udtryk for, at det ikke i sig selv er berettiget eller rigtigt. Det forbavser mig unægtelig, at det ærede Medlem, der bor i Skolens umiddelbare Nærhed, ikke har faaet Øje paa, at denne Skole indtager en Særstilling, og at den giver en mere vidtgaaende og mere fyldig Undervisning end nogen anden dansk Højskole, en Undervisning, der strækker sig over et længere Tidsrum, og som endvidere tager Sigte paa at uddanne unge Højskolemænd og -kvinder. Efter mit personlige Kendskab er det fuldt berettiget, at Askov Højskole tilskudsmæssigt indtager en Særstilling. Der udøves paa Askov Højskole et Folkeoplysningsarbejde af stor Værdi, frit for Klassepræg af nogen Art. Endvidere er der Grund til, i en Tid da der med Rette tales saa meget om det nordiske Samarbejde, at sætte en tyk Streg under, at Askov netop ogsaa paa det Omraade indtager en førende Plads blandt Højskolerne, ikke alene i Danmark, men i hele Norden.

Hans Courad Koefoed: Øvre paa vort kære Bornholm, midt paa Øen, ligger en af Danmarks største og smukkeste Skove, Almindingen. Skoven er Statskov og som saadan under kyndig forstmæssig Behandling. Den fremtræder da ogsaa som en smuk Bedrift med en god Bestand af saavel Løvtræer som Naaetræer. Men som det nu er, har det ikke altid været. Det egentlige gamle Almindingen henlaa i det 17de og 18de Aarhundrede som en kongelig Vildtbane, og af de ca. 600 ha, som Skoven dengang bestod af, var kun ca. en Fjerdedel beplantet — eller rettere sagt bevokset. Da Hjortebestanden henimod Slutningen af det 18de Aarhundrede ved en haardhændet Beskydning var ved at

dø ud, var det endda kommet saa vidt, at den danske Regering bød Skoven ud til Salg for en Spotpris.

Under saadanne Omstændigheder var det, at Bornholmeren Hans Rømer, der som Officersaspirant i Helsingør havde faaet nogen forstmæssig Uddannelse, ansøgte Myndighederne om Lov til at faa betroet Stillingen som Holzförster paa Bornholm — det er det samme, som man nu kalder Skovrider. Ved kongelig Resolution af 6. August 1800 fik Rømer denne Stilling betroet, og han lagde derpaa i Aarene fra 1800, indtil han døde i Aaret 1836, alle sine Evner og Kræfter i Genskabelsen af Almindingskoven. Under Befolkningens Modstand og Uvilje og, saa underligt det end kan lyde, med store personlige Ofre af Kapital, byggede Hans Rømer i Løbet af nogle ganske faa Aar Stendigegærdet omkring Almindingen. Denne Gærdebygning var nødvendig, fordi det ellers vilde gaa saadan, som det var gaaet hidindtil, at Omegnens Kreaturer benyttede Almindingen som Fæled, og saa var selvfølgelig Beplantningen der ganske formaalsløs. Dette Arbejde til Side tog Hans Rømer med enestaaende Energi fat paa at gøre Almindingen til Skov. Historikeren Zahrtmann skrev om Hans Rømer, at han grøftede, gravede, hegnede, byggede, saaede, plantede, sprængte Klipper, lagde Veje og byggede Broer, alt sammen uden ret megen Opmuntring fra Autoriteternes Side og for en karrig Løn.

I Aaret 1893 rejstes der Syd for Skovens Centrum, Bornholmernes Sommersamlingssted Kristianshøj, en smuk Mindestøtte for Hans Rømer som Almindingsens Skaber. Mindestøtten er rejst i en gammel Planteskole, som ikke længere benyttes, og der er for nylig fra Hans Rømers efterlevende Slægts Side offentligt rejst Kritik mod den Stand, som Hans Rømers Minde og de nærmeste Omgivelser holdes i.

Dette alene berettigede vel ikke denne Sag til Fremdragelse fra denne Plads, men Almindingen har nu engang en stor Plads i alle Bornholmers Hjerter, og vi ønsker alle, at Mindet om Hans Rømer, som er Almindingsens Førstemand, skal staa smukt og rent. Terrænet inden for Almindingsens Grænser er fra Naturens Haand baade storslaaet og smukt. Klipper springer frem baade her og der, Ekkodalens bratte Klippevæg er kendt af mange Danske. Træer, Buske, ja, Blomster har klædt Fjeldet og mildner Klippens Barskhed. De mange smaa Skovsøer